

УДК 778.5+791.43].012:004.42

ВІДЕОДИЗАЙН: ТЕНДЕНЦІЇ, ПОШУКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

ДОВЖЕНКО Ірина

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

Проаналізовано генезис і тенденції розвитку відеодизайну як явища сучасної культури з метою виявлення і осмислення особливостей кореляції його складових. В ході дослідження охарактеризовано сутність і послідовність історичних етапів розвитку відеодизайну, формування його арт-технік і тенденцій подальшого застосування в різних видах мистецтва, визначено сутнісні характеристики поняття «відеодизайн», запропоновано підходи до його визначення.

Ключові слова: арт-техніки, відео-арт, відеодизайн, комунікації, постмодерн.

ВСТУП

Розвиток інноваційних технологій назавжди змінив світ мистецтв, збагативши його новими засобами виразності для відображення реальності і творення образності. Поява наприкінці ХХ ст. телебачення і відео сформувало новий погляд на традиційні мистецтва, призвело до зміни естетичного сприйняття художнього твору, вплинуло на подальший розвиток світу мистецтв. Арт-техніки відеодизайну змінили звичний образ художнього твору, створили його нові критерії, викликали до життя нові професії.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Вивчення процесу впливу вдосконалення арт-технік на процес створення екранного видовища належить до числа значимих проблем не лише науки, що вивчає екранну творчість. Дизайнерська сфера, фахівці якої забезпечують процес творення екранного продукту, актуалізує проблему взаємовпливу і видозмін галузі. Співдружність дизайну і екранної творчості існує багато років: від розробки титрів художниками, а згодом дизайнерами костюмів, оформлення інтер'єрів для ігрових картин до постобробки відеозображення за допомогою комп'ютерних програм і цифрових систем.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Дослідження історії наукового визначення поняття «відеодизайн» настановується на недостатність уваги з боку теоретиків культури, мистецтва, дизайну. Нечисельні публікації щодо відеодизайну і деяких аспектів його застосування у практичній сфері демонструють недосконалість і термінологічну невизначеність. Переважно це Інтернет

джерела: сайти арт-студій, дизайн компаній, бізнес груп, що здійснюють діяльність у виробничій сфері відеодизайну. Вони визначають відеодизайн як: «створення художнього оформлення будь-чого у формі рухомого зображення» [1], форму графічного дизайну [2], процес пошуку оптимального рішення поставленого завдання у виробництві [3], діяльність, що забезпечує технічні і творчі аспекти відеоряду [4], управління формами, фактурами, кольорами у русі [5].

Спроба дати визначення поняттю «відеодизайн» призводить до необхідності його розгляду як явища сучасної культури.

Інформаційна і візуальна комунікації формують соціокультурний простір сьогодення. Як відображення епохи, часу, одночасно репрезентації останнього, дизайн виступає засобом оперування інформацією, пропонує легкість і варіативність у поводженні з методами і прийомами роботи з нею. Можливості програмних додатків відкривають дизайну шлях до вільних експериментів. Поєднання різних типів даних за участі двовимірної, тривимірної графіки, анімації, відео, звуку, програмних кодів, забезпечують інтерактивність у поводженні з інформацією, призводять до колажування, монтажності, багат шаровості образів і продуктів дизайну. У визначених особливостях дизайнерської творчості знаходять відображення постмодерністські риси сучасності. Адже «постмодернізм - це не так стиль, як безперервний процес, процес одночасного розпаду та перетворення в межах безлічі мистецьких, культурних та інтелектуальних традицій» [6, с.11].

Розвиток відеодизайну позначений етапністю історичного процесу: винаходу (розробки), вдосконалення і застосування його арт-технік. Його витoki, а отже й перший етап, слід шукати в 60-х роках ХХ ст. – періоду появи відеотехніки, що призвела до самореалізації і духовно-естетичної комунікації широкого кола як художників, так і медіа творців, а також до розвитку відео-арту. Формування і осмислення цього специфічного виду мистецтва, його особливої мови, виражальних засобів і можливостей ще далеко від завершення. Між виникненням відео-арту і усвідомленням його як виду мистецтва – документальні репортажі, зняті методом реді-мейду, візуальні перформанси, просторові концептуальні інсталяції, метри плівки із зображенням і без, як усоблення засобу творення художнього виразу.

І кожен раз, на кожному витку розвитку відео-арту, коли, завдяки новим технологіям і методам, відбувається його переродження, розсуваються його межі, перед дослідниками постає питання: «Чи справді все, що пред'являє відео-арт у своїй новій іпостасі є мистецтвом?». У пошуках відповіді стикаємося з дилемою нового і його сприйняття. Тут, як ніколи актуалізуються переконання художника, критика і теоретика сучасного мистецтва Б. Гройса, викладені в дослідженні «Коментарии к искусству» [7], в яких дослідник, роздумуючи над швидкістю розвитку мистецтва ХХ ст., відзначав необхідність відкриття нового, якого «в реально існуючому художньому архіві не

існує». На його думку, постійне поповнення художнього архіву ще не є запорукою для сприйняття нового або невеликого відхилення від вже знайомого художньою громадськістю, оскільки вона не завжди володіє достатньо ліберальними поглядами і часто, у порівнянні з цими художніми архівами нове сприймається як тавтологія, або як вторинне. Але це, як вважає Б. Гройс, не завжди провина мистецтва. «Просто іноді мистецтво зі своєю світловою швидкістю рухається занадто швидко для того, щоб його інновації могли бути зареєстровані зовні як такі» [7, с.251-252].

Другий етап визначає розробка і вдосконалення арт-технік відеодизайну: морфінгу (плавної трансформації одного об'єкту в інший) і хромакею (технології накладання двох і більше зображень або кадрів в одній композиції, кольорової електронної рирпроекції). І, якщо застосування першої припадає на 80-ті роки минулого століття, коли на екрани вийшов фільм С. Спілберга «Індіана Джонс і останній хрестовий похід» (1989), то другої - припадає на час розвитку телевізійних технологій і цифрових засобів творення екранного продукту. Згодом технологію морфінгу використав режисер С. Баррон у фільмі «Великий Мерлін» (1998). Він блискуче застосував плавне перетікання одного обличчя в інше, перетворюючи героїв зі старих на молодих.

Останнім часом морфінг застосовується з 3D-моделюванням як засіб перетворення будь-яких предметів і персонажів один на інший на екрані. Прикладом слугують фільми режисера С. Соммерса 1999 і 2001 років «Мумія» і «Мумія повертається», де герої виникають з піску і води. Важливою арт-технікою відеодизайну є технологія відеомонтажу, яка не лише поєднує екранне зображення і звук, але й слугує способом творення цілісності відео продукту, побудованого на драматургічній основі. Технологія монтажу сформувалася у кіномистецтві, але з появою комп'ютерів з редакторами для нелінійного монтажу (1995 рік) відбулась трансформація процесу монтажу екранного продукту.

З розвитком нових технологій змінювалася не тільки професійна діяльність фахівців дизайну. Виникла необхідність в нових професіях, таких, наприклад, як відеодизайнер, особливість якої полягає не лише у знанні сучасних комп'ютерних програм, їх можливостей і вміння застосовувати для створення екранного продукту. Відеодизайнер – фахівець багатогранний і має поєднувати технічну підготовку з креативністю мислення. Тому, знання теоретичних і практичних основ режисури стає конче необхідною складовою цієї професії.

ВИСНОВКИ

Проведений аналіз показав можливість оптимізації виробництва екранних продуктів шляхом використання арт-технік відеодизайну: відеомонтажу, морфінгу, хромакею, окреслив підходи до визначення поняття «відеодизайн».

ЛІТЕРАТУРА

1. Видеодизайн - Викисловарь [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://ru.wiktionary.org/wiki/видеодизайн>
2. Видеодизайн. Infogra.ru [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://infogra.ru/video/page/15>
3. Видеодизайн. студия Artman Group [Электронный ресурс]. – Режим доступа: artmangroup.ru/vidеodizajn/
4. Видеодизайн и кинопроизводство [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://vk.com/filmmaking_videodesign
5. Видеодизайн | Smart Queen Business Group [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://smart-queen.com/map-site/видеодизайн/>
6. Энциклопедія постмодернізму / За ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора; Пер. з англ. В. Шовкун; Наук. ред. пер. О. Шевченко. — К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2003. — 503 с.
7. Гройс Б. Комментарии к искусству / Борис Гройс; [пер. с нем. А. Фоменко, С. Веселова, Г. Литичевский, О. Степанов; пер. с англ. К. Лазарева, А. Матвеева, В. Софронов-Антони. Науч. ред. В. Мизиано]. – М.: Художественный журнал, 2003. – 343 с.

DOVZHENKO I.

VIDEO DESIGN: TRENDS, SEARCH, PERSPECTIVES

The genesis and tendencies of the development of video design as a phenomenon of modern culture are analyzed in order to identify and comprehend the features of the correlation of its components: science, art and technology. In the course of the research the essence and sequence of historical stages of development of video design, formation of its art-technics and tendencies of further application in screen arts are characterized, defined essential features of the concept of "video design" are, proposed approaches to its definition.

Key words: *art-technics, video-art, video design, communications, postmodern.*